

فرهنگ رزنی

سه شنبه

۲۴ اردیبهشت ۱۳۹۸

۸ رمضان ۱۴۴۰

۸ صفحه/شماره ۴۱۲۸

حکمت روز
امیرالمومنین (ع)

ارزش هر انسانی به قدر هِمّت اوست و شجاعت و توان هر شخصی به مقدار گذشت و احسان اوست و در سستکاری و صداقت او به قدر جوانمردی اوست و پا کد امنی و عِفّت هر فرد به انداز ه غیرت او خواهد بود.

نزهة الناظر و تنبيه الخاطر حلوانی: ص ۴۶، ج ۱۲ .

مناجات
علامه حسن زاده آملی

الهی، «لک الحمد»، که حسن را با شاهدان آسمانی آشنا کرده‌ای و اطلس بی نقش نفشش را قبهٔ زرقاء.

الهی، اگر مردم لذت علم را بدانند، کجا اهل علم را سر آسوده و وقت فراغ خواهد بود.

الهی، هر کس به حسن حرفی آموخت، تواز وی را ضی باش و او را از وی راضی بدار !

الهی، «یا قابض و یا باسط ! جز بحر، مدر ا در پی دار، و محاق قمر، بدر را، و ادبار فلک و عقل، اقبال را، و قوس نزول، صعود را؛ قلب حسن در قبض است و امیدوار بسط است.

الهی، از قبض شاکی نیستم، که در مصحف عزیزت قبض را بر بسط مقدم داشته‌ای (و...ا) یقبض و بیسط و البیه ترجعون- بقره/۲۴۵) فرموده‌ای، و نمایند گانت در مناجات ها به تأسی کلامت «یا قابض و یا باسط» گفته اند.

با شاعران

مشهد
شهر و استان در شبکه‌های اجتماعی

رضا کیانیان هنرمند خراسانی با عکس های قدیمی از ورز شگاه تاریخی امجدیه(شهید شیرودی) صفحه خود را به روز و در یادداشت کوتاهی از قرار گرفتن این ورز شگاه در زمره میراث فرهنگی ابراز خرسندی کرد و از شهرداری و شورای شهر تهران خواست تا برای باز سازی این بنای تاریخی آستین بالا بزنند .

رضا کیانیان هنرمند خراسانی با عکس های قدیمی از ورز شگاه تاریخی امجدیه(شهید شیرودی) صفحه خود را به روز و در یادداشت کوتاهی از قرار گرفتن این ورز شگاه در زمره میراث فرهنگی ابراز خرسندی کرد و از شهرداری و شورای شهر تهران خواست تا برای باز سازی این بنای تاریخی آستین بالا بزنند .

علی مسعودی، بازیگر

خراسانی به در گذشت

بهنام صفوی خواننده پاپ

واکنش نشان داد و ضمن

تسلیت این واقعه، با خانواده

این هنرمند همدری کرد.

مرکز تصویر برداری
در مانگاه خیره آل نبی^(ص)
طرف قرارداد کلیه بیمه ها
رادیولوژی و سونوگرافی
انجام کلیه سونوگرافی های ساده و رنگی، غربالگری، کالرداپلر، سونوگرافی واژینال
و یستان توسط متخصص خانم
هیستروسالپنگوگرافی و کلیه رادیوگرافی ها
همه روزه بجز ایام تعطیل
آدرس: خیابان امام رضا (ع)، چهار راه دانش، نبش شهید حنایی ۱۹

<div><div><div><div><div></div><div><div>Nishapur</div></div></div></div><div>نیشاپور</div>۱۲° ۲۱′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Quchan</div></div></div></div><div>قوچان</div>۱۰° ۲۶′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Sabzevar</div></div></div></div><div>سبزوار</div>۲۱° ۳۴′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Dargaz</div></div></div></div><div>درگز</div>۱۶° ۳۰′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>TorbatHeydarieh</div></div></div></div><div>تربت حیدریه</div>۱۳° ۳۰′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Torbatjam</div></div></div></div><div>تربت جام</div>۱۷° ۳۱′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Taybad</div></div></div></div><div>تایباد</div>۲۰° ۲۳′</div></div>	<div><div><div><div><div></div><div><div>Mashhad</div></div></div></div><div>مشهد</div>۱۶° ۲۹′</div></div>
--	--	---	---	---	--	---	--

روزنامه خراسان ر ضوی: صاحب امتیاز:موسسه فرهنگی هنری خراسان مدیرمسئول: محمد سعید احدیان سردبیر: سیدعلی علوی دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهیدصادقی صندوق پستی:۵۱۱-۹۱۷۳۵ تلفن:۰۵۱-۳۷۶۲۴۰۰

یادداشت					
<div><div><div><div></div><div><div>سید محمد پژمان</div></div></div></div></div>					
معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیر عامل شرکت بازاآفرینی شهری ایران					

نوسازی بافت‌های فرسوده در گرو مشارکت اجتماعی مردم

شهر مشهد در زمره کلان شهرهایی است که باچالش های ناشی از توسعه بافت ناکارآمد شهری مواجه است و در گذر زمان بر مشکلات ناشی از این بافت افزوده شده است. ذکر ضرورت نوسازی و به سازی بافت های فرسوده وسکونتگاه های غیر رسمی به واسطه تاثیر ی که بر ابعاد اجتماعی و زیست محیطی آن ها دارند، از حوصله این کلمات خارج است اما تحقق این مهم خود الزاماتی دارد که باید مورد توجه قرار گیرد. کلان شهر مشهد سکونتگاه های کهنی غیر رسمی فراوانی دارد که بعضی اوقات از آن با عنوان «حاشیه شهر» یاد می شود البته طی سال های گذشته در روند سامان دهی و مدیریت این بافت ها تا حدودی اقدامات موثقی انجام شده است و گام اول نیز با الزام شهرداری ها به خدمت رسانی به این مناطق بر داشته شد. اما در مسیر نوسازی این بافت ها نکاتی باید مورد توجه ویژه قرار گیرد:
بحث نخست شناسایی محدوده بافت های فرسوده است و گام دوم نیز باید در قالب تهیه طرح (با توجه به نقایص موجود، آسیب ها و مشکلات محدوده مذکور) برداشته شود اما در این مسیر، اجرای ساز و کار قانونی نوسازی بافت باید مورد توجه قرار گیرد.
نا گفته نماند در مرحله اجرای پروژه های نوسازی و باز سازی بافت فرسوده نیز باید سه اقدام مهم مدنظر باشد: نخست نوسازی واحدهای مسکونی، موضوع دوم ایجاد، اصلاح و تعریض معابر و گام سوم تملک برخی از واحدها به صورت قانونی و با جلب رضایت ساکنان (در صورت ضرورت) با هدف افزایش سرانه خدمات نسبت به میانگین شهری.
نکته قابل توجه آن است که نوسازی بافت فرسوده باید شهرند محور باشد، از این رو تسهیلات و مشوق هایی برای مردم به منظور نوسازی واحدهایشان در نظر گرفته شده است. افزون بر این به منظور نوسازی بافت فرسوده، میان مدیریت شهری و دولت همکاری های لازم به وجود آمده است؛ چنان که دولت باید به صاحبان املاکی که خانه هایشان تخریب شده، وام مسکن بانرخ بهره پایین ارائه دهد تا جا به جایی آنان امکان پذیر شود. همچنین اعطای پروانه ساخت یا تخفیفات ویژه از دیگر خدماتی است که شهرداری به منظور تسریع در نوسازی بافت فرسوده در نظر گرفته است تا مردم در تعرض و نوسازی بافت فرسوده مشارکت لازم را به عمل آورند. علاوه بر این دستگاه های دولتی می ر بوط نیز موظف هستند از منابع داخلی شان و اعتباراتی که دولت در اختیار آنان قرار می دهد، به فراهم کردن زیر ساخت ها اختصاص دهند. البته مشکلات و مسائل در خصوص کمبود سرانه خدماتی نیز از محل منابع مالی، امکانات و اراضی دولتی با دادن معوض حل و فصل خواهد شد. علاوه بر این در بودجه سنواتی نیز منابع اعتباری مشخصی برای دستگاه های مختلف پیش بینی می شود. هم اکنون سه عنصر کار گزار، تسهیل گرو و توسعه گر برای سرعت و تسهیل گری در نوسازی بافت فرسوده به کار گرفته شده و برای فعالیت های پروژه ها به صلاحیت دریافت کر ده اند. این عناصر با تجربه و معتبر به عنوان حلقه ارتباطی متولیان توسعه شهری و ساکنان محلی به منظور سرعت بخشی و تسهیل گری در نوسازی بافت فرسوده نقش اساسی ایفا می کنند. در حقیقت تسهیل گری در نوسازی بافت های فرسوده به معنای ارتقای آگاهی، اطلاع رسانی و جلب مشارکت ساکنان در اجرای برنامه های نوسازی است که در طول زمان و با حضور موثر ساکنان بافت های فرسوده منجر به بهبود وضعیت زندگی در تمام ابعاد آن در یک محدوده فرسوده می شود. به بیان دیگر، یکی از بهترین راه ها به منظور دستیابی به اهداف نوسازی و به سازی، استفاده از ظرفیت های سرمایه اجتماعی ساکنان محلات فرسوده است، چرا که تقویت حس اعتماد و اطمینان به مدیران شهری، تقویت حس همکاری میان شهروندان و مدیریت شهری، حل مشکلات شهری از طریق شهروندان، بروز خلاقیت های شهروندان و ارائه طرح ها و پیشنهادها و مهم تر از همه احساس تعلق بیشتر به شهر از عمده ترین نتایج و پیامدهای مشارکت شهری است. در مقابل اگر ساکنان این نواحی سرمایه اجتماعی و اقتصادی خود را که همان روحیه همکاری اجتماعی است به میان نیاورند، اقدامات دستگاه های دولتی نیز در این زمینه عقیم می ماند. به طور کلی ایجاد مشوق های لازم برای سرمایه گذاران در محلات فرسوده، استفاده از ظرفیت فکری و مالی نهادهای مردمی در نوسازی بافت فرسوده (زمینه سازی برای تسریع در مسئله نوساز و ی به سازی با تاکید بر مشارکت اجتماعی)، اعطای تسهیلات بانکی ارزان قیمت و تخفیف در عوارض صدور پروانه ... و...از جمله راهکار های نوسازی بافت فرسوده است که در دستور کار قرار گرفته است.

به روایت تاریخ
غلامرضا آذری خاکستر

نگاهی به ماجرای تحریم تنباکو و اتفاقات بعد از آن در مشهد

جنگ باقلیان استعمار

دانیال و آجرای رژی در خراسان

صاحبان دکان هایی که حاضر به بستن مغازه های خود نشده بودند، حرکت کردند تا این اشخاص را وادار به تعطیلی مغازه های خود کنند. به دنبال این حرکت، فوری بیگلربیگی و کلانتر و داروغه مشهد مصمم به مقابله با طلاب شدند و نیروهای خود را برای مقابله با این عده روانه بالاخیابان کردند. ماموران حکومت موفق به متفرق کردن طلاب و مردمی شدند که در کنار آن ها بودند. طلاب مذکور سپس مصمم شدند به حرم فته و در صحن ها را ببیندند اما خدام که تحت امر فتحعلی خان صاحب دیوان، حکمران خراسان و متولی آستان قدس بودند و اغلب برای حفظ امتیازات خود ناگزیر از اجرای دستورات وی می شدند، طلاب را مورد ضرب و شتم قرار دادند. شعارهای ضد انگلیسی مردم در جریان اعتراضات روزیکم ربیع الاول باعث وحشت شدید دانیال رئیس اداره رژی، معاون اوو همچنین خانواده آن ها شد. به همین دلیل هنگام شب، نظامیان، شهر مشهد را در کنترل گرفتند و بر شمار محافظان را کمز مهمی چون کنسولگری انگلیس، بانک شاهی و... افزودند. [۶]

- علمای مشهد و تحریم تنباکو**

موف «قیام تنباکو» درباره نظر روحانیون در زمینه تحریم تنباکو نوشته است: یک عده نظیر شیخ محمدتقی بجنوردی و میرزا احمد مجتهد را د احتیاط پیموده سعی می کردند مردم را از راه اعتدال به آرامش بکشانند. گروهی همچون میرزا عبدالرحمن ، سید محمد کلانی و شیخ زین العابدین واعظ سبزواری به پر خاش بر خاسته و مردم را بر ضد شرکت و استعمار انگلیس هدایت می کردند. [۷] «جان فوران» در کتاب «مقاومت شکننده» از عقب نشینی شاه و تعویق امتیاز در مشهد یاد کرده است. در مشهد و در اوایل اکتبر (مهر – آبان) شاه ضمن تهدید به اقدام نظامی پیشنهاد کرد انتقال امتیاز، به مدت ۶ ماه در خراسان به تعویق افتد. بعد از پنج روز، بحران این شهر نیز فروکش کرد. [۸]

منابع

[۱] قرار داد رژی ۱۸۹۰ م؛ با تاریخ انحصار دخانیات در سال ۱۳۰۹ ه. ق. تألیف حسن

کربلائی. تهران: مبارزان، ۱۳۶۱، ص ۷۷

[۲] رژی در مشهد و نقش آیت... شیخ

محمدتقی بجنوردی. بیژن پروان، کلثوم

صبری. مشهد: سخن گستر. ۱۳۸۷، ص ۸۴

[۳] «عین الوقایع (وقایع ایران سال های ۱۳۲۴ – ۱۳۲۱). محمد یوسف ریاضی

هروی؛ به اهتمام محمد آصف فکرت. تهران:

سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.

۱۳۷۲، ص ۱۰۴ [۴] ایران عصر قاجار. آ.

ک. س. لمبتون؛ ترجمه و گفتاری در باب ایران

شناسی سمین فصیحی. – مشهد: جاودان

خرد. ۱۳۷۵، ص ۲۱۶ [۵] اخبار خراسان

در مطبوعات دوره قاجار / پژوهش و گردآوری:

سیدمهدی سیدقطبی. قم: مجمع ذخایر

اسلامی. ۱۳۹۷، ص ۸۸۲ [۶] تاریخ معاصر

مشهد: پژوهشی در باره تاریخ تحولات سیاسی.

اجتماعی مشهد از انقلاب ومشروطیت تا انقلاب

اسلامی. یوسف متولی حقیقی. ج. ۱. مشهد:

شورای اسلامی شهر مشهد، مرکز پژوهش ها.

۱۳۹۲، ص ۴۰ [۷] تاریخ معاصر مشهد. ج، ۱،

ص ۴۰ [۸] مقاومت شکننده تاریخ تحولات

اجتماعی ایران از سال ۱۵۰۰ میلادی مطابق

با ۸۷۹ هجسی تا انقلاب / جان فوران؛ ترجمه

احمدتدین. تهران: موسسه فرهنگی رسا،

۱۳۷۷، ص ۲۵۲

سیگار را قبول کرده و ایداستعمال نمی کرد و دخانیات در ایران منسوخ شد. به طوری که مستاجرین و مامورین رژی انگلیس متحیر ماندند و در صدد چاره برآمدند. [۳]

- صد نفر را به توپ بیندید**

«لمبتون» ایران شناس بریتانیایی نیز در نگاشته های خود به وقایع تحریم تنباکو در مشهد اشاره کرده و در صفحاتی از کتاب «ایران عصر قاجار» آورده است: «ناز ا می مشهد را نیز تهدید می کرد. قبلا در اوت یا اوایل سپتامبر معامله کنندگان تنباکو در آن شهر به مجتهدان متوسل شده بودند. مستر اورنستین برای برپایی تشکیلات رژی در خراسان، ترتیباتی فراهم کرده بود. مستر ایوانز که به طور موقت از خدمت بانک عثمانی به خدمت رژی در آمده بود به مشهد اعزام و موفق شد با حاکم آن جا روابط دوستانه ای برقرار سازد و دواسوف سر کنسول روسیه از طریق جاسوسان خود علاوه بر اتهامات معمولی، گزارش های کذبی در بازارها انتشار داد. وی با تردستی و تعبیر زیر کانه کلمات آگهی های رژی، مردم را به این اعتقاد سوق داد که هر وسیله ای که با دود سرو کار داشته باشد مثل دود کش، وسایل سوخت، گرمابه های عمومی و غیره به امتیاز رژی مربوط می شود. بسیاری از فروشندگان تنباکوو دیگران در حرم بست نشنستند و هیجان به سرعت گسترش یافت. مردم در خیابان ها جمع شدند و نمایندگان انگلیسی را تهدید کردند و علنا تصمیم خود را در پاسداری از دین اسلام اعلام داشتند... تلاش یکی از علما ی برجسته به نام شیخ محمدتقی به طور موقت اغتشاشات را فرو نشاندد. شاه تلگرافی به صاحب دیوان مخایره کرد که فروشنندگان تنباکو را که در حرم جمع شده اند، متفرق سازد و دستوراتی به شرح ذیل داد: اگر آنان فوری دنبال کارشان نروند و دست از این مزخرفات نکشند، باید تمام سواره و نظام و پیاده نظام خراسان را همراه با سواران شجاع الدوله و زعفرانلو به مشهد فرخوانید و تمام شورشیان را بدو استثنا دستگیر کنید و صد نفر از آنان را به توپ بسته و پدر شان را در آورید. تظاهر کنندگان، بدون نیاز به این اقدامات پر اکنده شدند. [۴]

- دانیال رئیس شعبه رژی مشهد**

در آن ایام ریاست شعبه رژی (شرکت انگلیسی رژی) در مشهد با شخصی به نام دانیال بودو سرو کار رژی با حاجی ابوالقاسم ملک التجار

پسر دوم آقا محمد حسین صراف اصفهانی

و برادر کوچک حاج محمد حسن امین

الضرب تاجر نامدار ایرانی در دوره قاجار)

بود. ماموریت خریدار امحمد علی اصفهانی

به عهده داشت. ملک التجار بازار گان بودو

رفتارش دو گانه می نمود، هم جانب همکاران

را داشت و هم مخالفان را به ویژه آن گاه که

مخالفت از سوی روحانیون روی نمود. در خانه

او بود که گروه دانیال و ایوانز (نماینده شرکت

رژی در تبریز) رفت و آمد می کردند و بازار گانان

به گفت و گومی نشستند. [۲]

- هنگامه ای غریب**

موف «عین الوقایع» نیز ضمن شرح تحریم

تنباکو و اشاره به خراسان و عکس العمل

مردم در باره تحریم از آن به عنوان «هنگامه

غریبی» تعبیر کرده و نوشته است: «مقصود

دولت انگلیس این بود که بدین وسیله

آلودگی کامل در ایران داشته باشند و نفوذ

گماشتگان پولیتیکای آن ها، در تمام نقاط

آسان شود. هم دخلی برده باشند و هم به

مقصود خود نایل گردند. عجیب این که

هر کس گرفتار به اعمال قبیحه دیگر از قبیل

شرب خمر و تریاک و چرس و بونگ و نشاجات

غیر معروف هم عادی بود و حرمت قلیان و